

vende disse Midler, kan bidrage til at føre vort Agerbrug ind i et Spor, hvor det siden maa lades alene, og hvor det vil finde store Tab i Stedet for Fordel. Derfor siger jeg: Lader os ikke gjøre Noget som helst ad kunstig Vej, der kan lede vort Agerbrug ind i et Spor, som man siden maa komme til haardt at fortryde. Lad disse Ting passe sig selv, og lader os se, om de kunne komme igjennem dermed. Hvis de ikke kunne det, saa ser jeg deri et aldeles tydeligt Fingerring for, at denne Industri ikke er naturlig for os, og at vi derfor maa lade den ligge; saa maa vi kaste vore Kræfter med saameget større Intensitet over paa andre Omraader, hvor vi virkelig kunne udrette Noget. — Det ærede Medlem, jeg nu sigtede til, saavel som det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds (Clausen) mente at kunne hente et vægtigt Argument imod mig og min Opfattelse derfra, at Sukkerroedyrkingen medførte dels en ganske anderledes rationel Kultur, dels ophævede den Brug eller rettere den Skke-Brug, man gjør af visse Dele af Jorden, idet man lægger den brak. Atter her kommer jeg til det Samme, som jeg før sagde, at dette er et Argument, som taler for Roesukkeren, men ikke særlig for Sukkerroekulturen. Afkurat den samme Brug af Brakjorden maa tale for at dyrke Foderroen som for at dyrke Sukkerroen, der er aldeles ingen Forskjel. Men tilsidt blev, det maa jeg rigtig nok tilstaa, det ærede Medlem for Maribo Amts 3die Valgkreds mig noget uforstaaelig. Det forekom mig, som om det ærede Medlem vilde sige, at siden Oprettelsen af Fabrikken Lolland var Udvandringen fra Lolland standset, og som om dette skulde forstås saaledes, at Oprettelsen af Fabrikken Lolland havde standset Udvandringen fra Lolland. Det kan neppe være det ærede Medlems Mening at ville sige noget Saadant; i alt Fald er det min Overbevisning, at det er urigtigt; thi det kan meget let paavises, hvad jeg dog ikke har Midler til for Diebliffet, at overhovedet er Udvandringen standset, og det ikke blot fra vort Land, men ogsaa fra vore Nabolande, ikke alene fra Lolland, men ogsaa fra Faltster, fra Sjælland, fra Sylland osv; men dette ligger ganske sikkert ikke i, at man er bleven saa lykkelig at komme til at avle Sukkerroer paa Lolland, men simpelthen i, at man er bleven opløst om, at Arbejderforholdene i Amerika ere saa flette, at man betænkter sig for at prøve dem. Deri ligger Hemmeligheden i den Henseende; jeg tror, at enten Fabrikken Lolland skaar eller falder, vil der hverken ske større eller mindre Udvandring fra Lolland til Amerika, end der nu sker andetstedsfra. Endvidere argumenterede det ærede Medlem for Fabrikken Lolland fra de Banskkeligheder, den har havt at modarbejde. Det kan gjerne være, at den har havt Banskkeligheder, maaffte endogsaa særlige Banskkeligheder, hentede dels fra Baneanlæg, dels fra

Digeanlæg og Arbeidsvanskkeligheder i det Hele taget, men hvem garanterer enten det ærede Medlem eller Fabrikken, at det vil blive bedre i Fremtiden. Disse Banskkeligheder ere nu tilbørlig overvundne, men andre Banskkeligheder kunne jo vise sig og lægge afkurat den samme Tvingde paa Fabrikationen, som hine have gjort, og overhovedet har en Fabrikation, der er anlagt paa ikke at kunne overvinde Banskkeligheder, opgivet sig selv som dødsfød fra Først af. Det maa vides, at ethvert saadant Anlæg gaar Banskkeligheder og Tab ind i sin Begyndelse, at det skal give sine Lærepenge; og har det ikke disse Lærepenge at undvære, har det gjort feilt Bestik fra Først af. Dette er jeg ganske vist ogsaa tilbørlig til at antage, at man har gjort fra disse Fabrikens Side. Naar det ærede Medlem saa opmuntrer til, at vi dog for Alt skulde lade Fabrikken vøge op til Mand's Modenhed, saa siger jeg, at jeg kalder ikke det at lade den vøge op til Mand's Modenhed, naar den paa de første Trin af sin Vandring skal tages under Armene og bæres af en Kæmpe, hvad Staten er i Forhold til det enkelte Industri-anlæg, saa at der ingen som helst Sandsynlighed er for, at det ud af sin egen Kraft kan vøge sig op til noget Mere.

Det vil i alt Fald blive at dægge den op til Mand's Modenhed, at lave en ny Drivhusvæxt for disse Fabrikens Bedkommende, og det er netop imod denne Drivhusvæxt, jeg har tilladt mig at argumentere. Af Hensyn til, at Bidragsligheden ellers vilde blive altfor stor, skal jeg ikke gaa nærmere ind paa, hvad det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds (Clausen) anførte. Det forekom mig, at ogsaa Udskilligt af, hvad han anførte, kun havde svage Fødder at staa paa. Et Argument er ogsaa anført over for Loven, som den nu foreligger, men dette skal jeg glemme tilsidt.

Jeg skal nu tillade mig at vende mig særlig til det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen). Det ærede Medlem havde ikke hentet sig nogen Slags Bistand til at komme til Overbevisning om, at, hvad jeg sagde i det sidste Møde, var rigtig. I det Hele taget vare i hans Dine mine Grunde af en overordentlig ringe Betydning, og dette er jo for saa vidt en Smagsfag, det overlader jeg derfor til det ærede Medlem at bedømme, som han vil. Jeg skal nu tillade mig at gaa lidt ind paa de Argumenter, som det ærede Medlem idag har anført. Saaledes mente det ærede Medlem at kunne sætte de Bestræbelser, der her ere komne for en Dag, ved Siden af Bestræbelserne for Opdyrkingen af vore Heder og for Ophjælpingen af vort Fiskeri, som om Opdyrkingen af vore Heder og Ophjælpingen af vort Fiskeri vare industrielle Ting! Jeg kan aldeles ikke skjønne, at der er nogen virkelig Grund til at parallelisere disse Ting. Vore Heders Opdyrking og vort Fiskeri ere naturlige